JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

F. G. JACOBS

4 päivänä toukokuuta 2005 [1]

1. Tribunal di Bolzano (Bolzanon alioikeus), Italia, on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdan a alakohtaa koskevan kysymyksen. [2]

2. Yhteisöjen tuomioistuin on jo tarkastellut samanlaista kysymystä asiassa C-132/96, Stinco ja Panfilo, antamassaan tuomiossa. [3] Nyt esillä olevassa asiassa yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään selventämään sen tuossa asiassa antamaa ratkaisua.

Yhteisön lainsäädäntö

3. Asetuksen N:o 1408/71 46 artiklassa säädetään niistä edellytyksistä, joiden nojalla vanhuusetuudet ja jälkeenjääneiden etuudet myönnetään silloin kun työntekijä on ollut kahden tai useamman jäsenvaltion lainsäädännön alainen. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdassa olevan järjestelmän tarkoituksena on tarjota apua sellaisten tilanteiden osalta, joissa jonkun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan sellaiselle työntekijälle ei myönnetä lainkaan etuja tai ne myönnetään vain osittain siksi, että tuossa valtiossa ei ollut täyttynyt riittävästi vakuutus- tai asumiskausia siitä huolimatta, että muita vakuutus- ja asumiskausia oli täyttynyt toisessa jäsenvaltiossa. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"a) toimivaltainen laitos laskee sen etuuden teoreettisen määrän, jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea, jos kaikki vakuutus- tai asumiskaudet, jotka ovat täyttyneet niiden jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen mukaan, joiden alainen palkattu työntekijä tai itsenäinen ammatinharjoittaja on, olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa ja sen soveltaman lainsäädännön mukaan etuuden myöntämispäivänä. Jos tämän lainsäädännön mukaan etuuden määrä on riippumaton täyttyneiden vakuutuskausien kestosta, määrää pidetään tässä a alakohdassa tarkoitettuna teoreettisena määränä;

1 — Alkuperäinen kieli: englanti.

2 — Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71. Asetuksen tämän asian tosiseikkojen kannalta merkityksellinen teksti on asetuksen (ETY) N:o 1408/71 muuttamisesta ja ajantasalle saattamisesta 2.12.1996 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 118/97 (EYVL 1997, L 28, s. 1) liitteessä A olevassa I osassa.

3 — Kok. 1998, s. I-5225.

b) toimivaltainen laitos määrää sen jälkeen etuuden todellisen määrän a alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän perusteella ja tämän laitoksen soveltaman lainsäädännön mukaan ennen riskin toteutumista täyttyneiden vakuutus- tai asumiskausien keston suhteessa niiden vakuutus- tai asumiskausien kokonaispituuteen, jotka ovat täyttyneet kaikissa kyseessä olevissa jäsenvaltioissa ennen riskin toteutumista."

4. Siten jos henkilö työskentelisi jäsenvaltiossa A 10 vuotta ja jäsenvaltiossa B 20 vuotta, ja vaikka jäsenvaltion A lainsäädännön mukaan hänellä ei olisi oikeutta eläkkeeseen 10 vuoden vakuutuskauden perusteella (esimerkiksi siksi, että tämä valtio vaatii hakijoilta 15 vuoden työskentelyä tässä valtiossa), hänellä olisi 46 artiklan 2 kohdan perusteella oikeus jäsenvaltiossa A yhteen kolmasosaan etuudesta, jonka hän saisi, mikäli hän olisi työskennellyt siellä 30 vuotta. Juuri kuvatun menettelyn ensimmäistä vaihetta (eli 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaista teoreettisen määrän laskemista) kutsutaan yhteenlaskemiseksi ja toista vaihetta (eli 46 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisen suhteutetun etuuden laskemista) pro rata -laskemiseksi tai suhteuttamiseksi.

Asiassa Stinco ja Panfilo annettu ratkaisu

5. Italian lainsäädännössä [4] säädetään eläkkeen vähimmäismäärästä. Milloin maksettavan eläkkeen kokonaismäärä (mukaan luettuna toisen jäsenvaltion maksamat eläkkeet) on pienempi kuin tämä vähimmäismäärä, eläkettä on täydennettävä erotuksen kattavalla lisällä.

6. Asiassa Stinco molemmat kantajat olivat hakeneet vanhuuseläkettä Istituto nazionale della previdenza socialelta (Italian kansallinen sosiaaliturvalaitos, jäljempänä INPS). Molemmilla oli samasta päivämäärästä lähtien oikeus vanhuuseläkkeeseen myös toisessa jäsenvaltiossa. INPS myönsi Stincolle ja Panfilolle asetuksen 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti suhteutetut eläkkeet, jotka oli laskettu niiden kuvitteellisten eläkkeiden (tai "teoreettisten määrien") perusteella, jotka kantajat olisivat saaneet, mikäli he olisivat työskennelleet Italiassa koko työuransa ajan. Laskelmassa huomioon otettujen kuvitteellisten eläkkeiden määrä oli niin pieni, että jos kantajilla olisi ollut oikeus tätä määrää vastaaviin kansallisiin eläkkeisiin, heidän eläkkeitään olisi korotettu Italian lainsäädännön mukaisella lisällä laissa säädetyn vähimmäiseläkkeen saavuttamiseksi.

7. Molemmat kantajat katsoivat, että suhteutettujen eläkkeiden laskemisen lähtökohtana olleeseen kuvitteelliseen eläkkeeseen olisi pitänyt sisältyä lisä, jolloin se olisi ollut

4 — Ks. asiassa Stinco antamani ratkaisuehdotuksen 8–11 kohta ja kyseisessä asiassa annetun tuomion 7 kohta.

lainsäädännössä säädetyn vähimmäismäärän suuruinen. Yhteisöjen tuomioistuimelta kysyttiin, oliko INPS:n käytettävä Italian suhteutetun eläkkeen määrän määrittämiseksi laskelmiensa perusteena yksistään kuvitteellista tai teoreettista eläkettä, vai oliko kyseisen summan määrittämiseksi käytettävä laskentaperusteena sellaista kuvitteellista tai teoreettista eläkettä, jota oli mahdollisesti täydennetty vähimmäiseläkkeen määrään. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan toimivaltaisella laitoksella on suhteutetun eläkkeen laskemisen perustana olevan eläkkeen teoreettista määrää määrittäessään velvollisuus ottaa huomioon täydennys kansallisessa lainsäädännössä säädetyn vähimmäiseläkkeen saamiseksi.

Tosiseikat ja oikeudenkäynnit kansallisissa tuomioistuimissa

8. Tämän asian kantajana oleva Koschitzki saa vanhuuseläkettä lokakuusta 1996 lähtien. Hänelle on karttunut 262 vakuutusmaksuviikkoa Italiassa ja 533 vakuutusmaksuviikkoa toisessa jäsenvaltiossa, eli yhteensä vakuutusmaksuviikkoja on 795.

9. Se eläkkeen teoreettinen määrä, johon Koschitzkillä olisi ollut oikeus, jos hän olisi työskennellyt Italiassa koko työuransa ajan, olisi ollut, kuten asiassa Stinco, Italian vähimmäiseläkettä pienempi. Kuitenkin toinen edellytys, joka vaaditaan, jotta henkilöllä olisi oikeus lisään, joka maksetaan eläkkeen saamiseksi laissa säädetyn vähimmäiseläkkeen tasolle ja josta ei ollut suoraan kysymys asiassa Stinco käydyssä riidassa, on se, että hakijan käytettävissä olevien perheen kokonaistulojen on oltava Italian lainsäädännössä määrättyä kattoa pienemmät. [5] Koschitzkin lokakuussa 1996 käytössä olleet perheen tulot (aviomiehen tulot mukaan lukien) olivat tuota rajaa suuremmat.

10. Koschitzki vaati asiassa Stinco annetun tuomion mukaisesti, että Italian suhteutettu eläke oli laskettava siten, että sen perusteeksi otetaan kuvitteellinen eläke, joka oli saatettu lainsäädännössä säädetyn vähimmäiseläkemäärän suuruiseksi.

11. INPS väittää, että koska Koschitzkin käytettävissä olevat perheen tulot ylittävät tulokaton, kuvitteellista eläkettä ei pidä 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua laskemista varten täydentää lainsäädännössä säädetyn vähimmäiseläkemäärän saamiseksi.

12. Koschitzki saattoi asian Tribunale di Bolzanon käsiteltäväksi, joka katsoi, että asiassa Stinco annetun tuomion sanamuoto näyttäisi tukevan kantajan esittämää laskemismenelmää: tämän menetelmän mukaan Italian suhteutetun eläkkeen laskemisen perustana on täydennetty kuvitteellinen eläke. Tuomioistuin toteaa kuitenkin, että kyseisessä tuomiossa ei ilmeisesti täsmen-

5 — Lain 668/83 6 §, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksen 503/92 4 §:llä.

netä, onko lisä otettava huomioon myös silloin, kun perheen tulot ylittävät Italian lainsäädännössä säädetyn katon. Tribunale di Bolzano lykkäsi näin ollen asian käsittelyä ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisupyynnön, jossa se kysyy pääasiallisesti, onko asetuksen N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että Italian suhteutetun eläkkeen laskemisen perustana on oltava aina kuvitteellinen eläke, jota on täydennetty lainsäädännössä säädetyn vähimmäiseläkkeen määrään, vaikka ne tulorajat, jotka Italian lainsäädännössä asetetaan eläkkeen saattamiselle vähimmäiseläkkeen suuruiseksi, on ylitetty.

13. Koschitzki, INPS ja komissio ovat esittäneet kirjalliset huomautukset, ja ne olivat kaikki edustettuina suullisessa käsittelyssä.

Asian arviointi

14. Koschitzki väittää, että Italian suhteutetun eläkkeen perustana on oltava täydennetty kuvitteellinen eläke. INPS ja komissio ovat päinvastaisella kannalla, vaikkakin eri syistä.

15. Minun mielestäni esitettyyn kysymykseen annettava vastaus seuraa 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuodosta ja tarkoituksesta sekä niistä perusteista, joihin yhteisöjen tuomioistuin tukee tulkintansa.

16. Asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa vaaditaan, että toimivaltainen laitos laskee "sen etuuden teoreettisen määrän, *jota kysymyksessä oleva henkilö voisi hakea*",[6] jos hänen kaikki vakuutus- ja/tai asumiskautensa olisivat täyttyneet kyseisessä jäsenvaltiossa. Sekä asiassa Stinco että nyt esillä olevassa asiassa etuuden kuvitteellisen määrän laskemisen lähtökohta on Italian lainsäädäntö, johon kuuluvat lisän saamiseen vaadittavat tulorajat. Asiassa Stinco oli niin, että jos kaikki sellaiset kaudet olisivat täyttyneet kantajien osalta Italiassa, kantajat olisivat olleet Italian lainsäädännön mukaan oikeutettuja kyseiseen eläkkeen täydennykseen. Sen sijaan nyt kysymyksessä olevassa asiassa on selvää, että jos Koschitzkin kohdalla kaikki sellaiset kaudet olisivat täyttyneet Italiassa, hänellä ei olisi ollut oikeutta täydennykseen, koska hänen käytettävissään olleet perheen tulot ylittivät asian kannalta merkitykselliseen aikaan Italian lainsäädännössä sellaisen oikeuden osalta säädetyn katon. Mielestäni 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan sanamuodon ja tarkoituksen vastaista olisi täten sisällyttää eläkkeen täydennys etuuden teoreettiseen määrään.

6 — Kursivointi tässä.

17. Mielestäni esitettyyn kysymykseen annettava vastaus seuraa edellisen kohdan perusteluista. En halua paneutua tämän enempää Koschitzkin esittämiin argumentointeihin enkä ISPS:n esille tuomaan seikkaan.

Asiassa Stinco annetun tuomion oikea tulkinta

18. Koschitzkin asianajaja viittasi suullisessa käsittelyssä asiassa Stinco annetun tuomion 9 kohtaan, jonka hän näyttää käsittävän siten, että jos tuon asian kantajien kaikki vakuutuskaudet olisivat täyttyneet Italiassa, heillä ei olisi ollut oikeutta eläkkeen täydennykseen. Tältä kannalta asianajajan näkemys ja kyseisten kantajien näkemykset ovat samat ja sen tähden ei olisi mitään syytä eron tekemiseen nyt esillä olevan asian ja asian Stinco välillä.

19. Yhteisöjen tuomioistuin viittasi kyseisessä kohdassa kansallisen tuomioistuimen vahvistamaan seikkaan, jonka mukaan kantajien tosiasiallisesti saamia eläkkeitä ei ollut korotettu lainmukaiseen vähimmäiseläkkeeseen, koska kummankin saama kokonaiseläke ylitti Ranskassa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa maksettujen eläkkeiden huomioon ottamisen jälkeen sen tason, johon asti täydennystä maksettiin Italian lainsäädännön perusteella.

20. Kuten komissio on kuitenkin huomauttanut, tämä ei tarkoita, että kantajat eivät olisi olleet asiassa Stinco oikeutettuja eläkkeen täydennykseen, jos kaikki merkitykselliset vakuutuskaudet olisivat täyttyneet heidän osaltaan Italiassa. Yhteisöjen tuomioistuin oli todennut jo sitä ennen tuomion edellisessä kohdassa, että sellaisten kuvitteellisten eläkkeiden määrä, jotka kantajat olisivat saaneet, mikäli he olisivat työskennelleet Italiassa koko työuransa ajan, oli niin pieni, että jos asianosaisilla olisi ollut oikeus tätä määrää vastaaviin kansallisiin eläkkeisiin, heille olisi myönnetty Italian laissa säädetty täydennys vähimmäiseläkkeen saamiseksi. Tuomion 9 kohta koskee tästä erillistä kysymystä eli sitä, oliko kantajien tosiasiallisesti saama eläke 46 artiklan 2 kohdassa säädettyjen yhteenlaskemisen ja suhteuttamisen suorittamisen jälkeen määrältään sellainen, että heillä oli oikeus täydennykseen.

21. Näin ollen en ole vakuuttunut siitä tulkinnasta, jonka Koschitzki antaa asiassa Stinco annetulle tuomiolle.

22. Koschitzkin asianajaja viittasi sitten suullisessa käsittelyssä lukuisiin asiassa Stinco antamani ratkaisuehdotuksen kohtiin, jotka asianajajan mielestä tukevat hänen tulkintaansa.[7] Noissa viittauksissa ilmaistaan kanta, jonka mukaan "täydennys pitäisi ottaa huomioon laskettaessa eläkkeen teoreettista

7 — Erityisesti ratkaisuehdotuksen 19, 30, 32, 35, 46 ja 51 kohta.

määrää". [8] Asian Stinco yhteydessä näin kuitenkin todella tapahtui: kuten tein selväksi seuraavassa lauseessa, jos tuossa asiassa kantajien "kaikki työskentelyviikot olisivat täyttyneet Italiassa, he olisivat ilmeisesti voineet hakea hyvin pieniä eläkkeitä, jotka molemmissa tapauksissa olisi täydennetty eläkkeen vähimmäismäärään asti". [9] Koschitzkin kohdalla ei ole näin.

Asetuksen N:o 1408/71 oikea tulkinta

23. Koschitzki on esittänyt asiassa useita väitteitä asetuksen N:o 1408/71 muiden säännösten perusteella.

1 artiklan t alakohta — "etuuden" määritelmä

24. Koschitzki esittää ensinnäkin, että asiassa on otettava huomioon asetuksessa N:o 1408/71 oleva "etuuden" määritelmä, eli "kaikki etuudet — — mukaan lukien kaikki niiden osat, jotka maksetaan julkisista varoista". [10] Koska kysymyksessä on perusetuuden osa, täydennystä ei voida jättää ottamatta huomioon teoreettisen eläkkeen määrittelyssä.

25. En ole vakuuttunut tämän väitteen paikkansapitävyydestä. Tämä merkitsisi sitä, että katsottaisiin, että "etuus" sisältää etuudet, joihin kyseinen henkilö ei tosiasiassa ole oikeutettu, mikä ei voi olla lainsäätäjän tarkoitus.

46 a artikla — etuuksien pienentäminen

26. Koschitzki toteaa seuraavaksi, että siltä osin kuin Italian lainsäädännössä asetetaan oikeus täydennettyyn eläkkeeseen riippumaan sen edellytyksen täyttymisestä, että perheen tulot eivät ylitä tiettyä kattoa, kyseinen Italian lainsäädännön säännös on asetuksen N:o 1408/71 46 a artiklassa tarkoitettu päällekkäisyyden estämissäännös. Tätä artiklaa on näin ollen sovellettava yhdessä 46 c artiklan kanssa.

8 — Ratkaisuehdotuksen 46 kohta.

9 — Ratkaisuehdotuksen 46 kohta.

10 — 1 artiklan t alakohta.

27. Asetuksessa N:o 1408/71 olevan yleisen oikeussäännön mukaan jäsenvaltiot saavat pienentää, keskeyttää tai peruuttaa etuuksia muiden sosiaaliturvaetuuksien ollessa päällekkäisiä tai muun tulon vuoksi, vaikka tällaiset etuudet saavutettiin toisen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan tai tällainen tulo ansaittiin toisen jäsenvaltion alueella. [11] Sellaiset säännökset tunnetaan yleisesti nimellä etuuksien päällekkäisyyden estämissäännökset tai päällekkäisyyden torjumissäännökset. Asetuksen 46 a–46 c artiklassa muotoillaan kuitenkin tämä periaate niiden tapausten osalta, joissa on kyse muun muassa vanhuuseläkkeiden päällekkäisyyttä koskevasta kansallisesta lainsäädännöstä.

28. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kansallista oikeussääntöä on pidettävä asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettuna etuuden pienentämistä koskevana säännöksenä, jos siinä säädetty laskentatapa vaikuttaa siten, että sen eläkkeen määrä, jota kyseessä oleva henkilö voi vaatia, pienenee sillä perusteella, että hän saa jotakin etuutta toisesta jäsenvaltiosta. [12] Tässä asiassa kysymyksessä oleva kansallinen oikeussääntö ei selvästikään kuitenkaan ole etuuden pienentämistä koskeva säännös: siinä evätään kokonaan oikeus tulosidonnaiseen etuuteen silloin, kun hakijan varat ylittävät määritellyn rajan.

11 — 12 artiklan 2 kohta.

12 — Ks. asia C-107/00, Insalaca, tuomio 7.3.2002 (Kok. 2002, s. I-2403, 16 kohta oikeustapausviittauksineen).

29. Kuitenkin jos kansallinen toimenpide voitaisiin katsoa mielikuvitusta käyttäen toimenpiteeksi, jolla pienennetään maksettavaa eläkettä (sillä, että Koschitzkin tilanteessa maksetaan mieluummin korottamaton eläke kuin täydennetty eläke), "pienentämistä" ei tapahdu siksi, että Koschitzki saa etuuden toisesta jäsenvaltiosta, vaan siksi, että hänen käytössään olevat perheen tulot ylittävät tietyn rajan.

30. Asetuksen 46 a artiklan sanamuodossa vahvistetaan, että niihin päällekkäisyyksien estämissäännöksiin, joista siinä on kysymys, eivät kuulu säännökset, joilla säädellään eläkkeen tai muun tulon päällekkäisyyttä silloin, kun molemmat syntyvät samassa jäsenvaltiossa. Asetuksen 46 a artiklan otsikkona on "Työkyvyttömyyden, vanhuuden tai jälkeenjääneisyyden perusteella jäsenvaltioiden lainsäädännön mukaisesti myönnettyjen etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia yleisiä säännöksiä". Sen kahdessa ensimmäisessä kohdassa määritellään tietyt käsitteet. Yleisten päällekkäisyyksien estämistä koskevien säännösten ydinsisällöstä on säädetty 3 kohdassa. Asetuksen 46 a artiklan 3 kohdan a alakohta ja b alakohta koskevat etuuksien päällekkäisyyttä toisen tulon kanssa, ja molempien säännösten perusteella on selvää, että oikeussääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun kyseinen "muu tulo" on "ansaittu toisessa jäsenvaltiossa" (46 a artiklan 3 kohdan a alakohta) tai "se on ansaittu muiden jäsenvaltioiden alueella" (46 a artiklan 3 kohdan d alakohta).

31. Minusta näyttää siksi selvältä, että tässä asiassa kysymyksessä oleva kansallinen oikeussääntö ei ole 46 a artiklassa tarkoitettu päällekkäisyyksien estämistä koskeva säännös.

46 artiklan 3 kohta — itsenäisten ja suhteutettujen eläkkeiden vertaaminen

32. Koschitzki väittää seuraavaksi, että 46 artiklan 3 kohdan mukaan hänen eläkeoikeutensa laskemisen ensimmäinen vaihe on 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti suoritettava siten, että siinä ei oteta huomioon kansallista pienentämistä koskevia säännöksiä. Pienentämistä koskevat säännökset ovat relevantteja ainoastaan laskemisen toisessa vaiheessa, jossa verrataan yksin kansallisen lainsäädännön, mukaan lukien sen päällekkäisyyksien estämistä koskevat säännökset, perusteella maksettavaa ja yhteisön oikeuden, mukaan lukien sen päällekkäisyyksien estämistä koskevat säännökset, perusteella maksettavaa määrää keskenään. Koschitzki viittaa väitteensä tueksi suullisessa käsittelyssä yhdistetyissä asioissa C-90/91 ja C-91/91, Di Crescenzo ja Casagrande, annettuun tuomioon [13] ja vetoaa erityisesti tuomion 27 kohtaan. Yhteisöjen tuomioistuin totesi siinä seuraavaa:

"Lopuksi on huomattava, että määritellessään asetuksen [N:o] 1408/71 12 artiklan 2 kohdan nojalla teoreettista määrää [asetuksen 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti] toimivaltaisen laitoksen on jätettävä ottamatta huomioon kansalliset etuuden pienentämistä koskevat säännökset. Tästä seuraa, että ennakkoratkaisupyynnön tehneessä tuomioistuimessa käsiteltävinä olevien asioiden kaltaisissa tapauksissa eläkkeen teoreettisen määrän on oltava sama kuin kysymyksessä olevalle valtiolle maksettavaksi kuuluvan eläkkeen täysi määrä."

33. En pidä 46 artiklan 3 kohtaa relevanttina säännöksenä Koschitzkin tilanteessa. Tämän säännöksen ensimmäisen alakohdan mukaan sillä, jonka etua asia koskee, on oikeus 46 artiklan 1 ja 2 kohdan säännösten mukaan laskettuun korkeimpaan määrään kunkin jäsenvaltion toimivaltaiselta laitokselta tämän rajoittamatta niiden pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevien säännösten soveltamista, joista säädetään etuuden myöntävässä lainsäädännössä. Säännöksen toisessa alakohdassa säädetään, että jos edellä mainittuja säännöksiä sovelletaan, vertailu tehdään soveltamisen jälkeen jäävien määrien kesken.

34. Asetuksen 46 artiklan 3 kohdan tarkoitus on asettaa yläraja sellaiselle siirtotyöläiselle maksettavien eläkkeiden kumulatiiviselle määrälle, joka on oikeutettu sekä niin sanottuun "itsenäiseen eläkkeeseen" 46 artiklan 1 kohdan perusteella — kyseinen oikeus siis syntyy ilman, että sen osalta olisi ollut tarpeen turvautua muissa jäsenvaltioissa täyttyneisiin kausiin — että 46 artiklan 2 kohdan mukaisesti yhteenlaskemisen ja suhteuttamisen jälkeen laskettuun "suhteutettuun eläkkeeseen". Tämä raja on korkein teoreettinen määrä eli se määrä, johon kyseinen henkilö olisi ollut oikeutettu, jos hänen koko vakuutushistoriansa olisi täyttynyt siinä jäsenvaltiossa, jonka lainsäädäntö

13 — Kok. 1992, s. I-3851.

oli kaikkein edullisin niistä lainsäädännöistä, joiden mukaisesti hän oli vakuutettu. [14] Korkeimman määrän määräämiseksi on verrattava näitä kahta eläkettä keskenään. [15] Asetuksen 46 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että vertailu on tehtävä pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevien kansallisten säännösten soveltamisen jälkeen.

35. Tässä tapauksessa ei ole kuitenkaan väitetty, että Koschitzkillä olisi oikeus itsenäiseen eläkkeeseen. En ymmärrä niin ollen, miten 46 artiklan 1 kohtaa ja siten 46 artiklan 3 kohtaa voidaan soveltaa. Olen joka tapauksessa selittänyt edellä sen, miksi katson, että tässä asiassa kysymyksessä oleva kansallinen oikeussääntö ei selvästikään ole asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettu etuuden pienentämistä koskeva säännös.

36. Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Di Crescenzo ja Casagrande antama tuomio ei mielestäni myöskään tue Koschitzkin kantaa. Siinä oli kysymys tilanteesta, joka selvästi kuului 46 artiklan 3 kohdan soveltamisalaan siksi, että henkilöt olivat oikeutettuja sekä itsenäiseen eläkkeeseen että suhteutettuun eläkkeeseen. Lisäksi kysymyksessä oli asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitettu aito päällekkäisyyttä koskeva säännös: Belgian lainsäädännössä säädettiin, että kaivostyöntekijöiden eläkkeitä oli nostettava kuvitteellisten vuosien lukumäärän perusteella, mutta pienennettävä sellaisten kuvitteellisten vuosien lukumäärällä, joiden osalta hakijalla oli oikeus eläkkeeseen toisesta jäsenvaltiosta. Sellainen lainsäädäntö vaikuttaa selvästi sellaisen eläkkeen määrää pienentävästi, jota kyseinen henkilö voi vaatia, koska hän saa etuuden toisesta jäsenvaltiosta, ja se kuuluu täten asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitetun etuuden pienentämistä koskevan säännöksen määritelmän piiriin.

46 c artiklan 2 kohta — "muun tulon" suhteuttaminen

37. Koschitzki vetoaa lopuksi 46 c artiklan 2 kohtaan. Hän toteaa, että Italian lainsäädännön mukaan hänen sekä hänen puolisonsa tulot ovat merkityksellisiä määriteltäessä sitä, onko eläkettä täydennettävä, ja jatkaa, että 46 artiklan 2 kohta vaikuttaa siten, että sitä tuloa, joka vaikuttaa täydennyksen määrään, ei ole otettava huomioon kokonaisuudessaan vaan ainoastaan pro rata -määräisenä 46 artiklan 2 kohdassa määrätyn suhteuttamisen mukaan.

38. Asetuksen 46 c artiklan 2 kohdassa säädetään, että jos kyseessä on 46 artiklan 2 kohdan perusteella laskettu etuus, "otetaan huomioon muista jäsenvaltioista saatava erilainen etuus tai erilaiset etuudet tai muu tulo ja kaikki muut jäsenvaltion lainsäädän-

14 — 46 artiklan vaikutusta koskevan pohdinnan auttamiseksi ehdotuksen neuvoston asetukseksi asetuksen (ETY) N:o 1408/71 ja asetuksen (ETY) N:o 574/72 muuttamisesta (KOM(89) 370, lopullinen, koskevat perustelut.

15 — Tietysti eläkkeitä voi olla enemmän kuin kaksi. Käytän esimerkissä kahta eläkettä (suhteellisen) yksinkertaisuuden saavuttamiseksi.

nössä säädetyt etuudet pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia säännöksiä sovellettaessa 46 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen vakuutus- tai asumiskausien välisessä suhteessa ja käytetään mainitun etuuden laskemiseksi".

39. Tämän säännöksen sanamuodon perusteella on selvää, että tämä säännös koskee 46 a artiklan tavoin etuuksien pienentämistä, keskeyttämistä tai peruuttamista koskevia kansallisia oikeussääntöjä. Olen jo selvittänyt, mitä asetuksessa N:o 1408/71 tarkoitetut pienentämistä koskevat säännökset tarkoittavat. En katso edellä mainitsemistani syistä, että Italian lainsäädäntö, jossa evätään eläkkeen täydennys sellaiselta hakijalta, jonka käytettävissä olevat perheen tulot ylittävät tietyn rajan, olisi sellainen säännös.

40. Asetuksen 46 c artikla ei sitä paitsi olisi missään tapauksessa merkityksellinen tämän asian kannalta, koska se koskee — kuten 46 a artikla — selvästi etujen päällekkäisyyttä toisessa jäsenvaltiossa syntyvän muun tulon kanssa. Tämä seuraa 46 a, 46 b ja 46 c artiklan systematiikasta. Asetuksen 46 a artiklassa annetaan yleiset säännökset etuuksien päällekkäisyydestä. Kuten edellä on todettu,[16] tämä artikla ei käsitä samassa jäsenvaltiossa syntyneiden eläkkeiden ja tulojen päällekkäisyyttä. Olisi yllättävää, jos 46 b artiklan ja 46 c artiklan, joissa annetaan erityiset säännökset päällekkäisyydestä, soveltamisala olisi eri. Tätä tulkintaa vahvistaa sitä paitsi 46 c artiklan kohdalla sen otsikko, joka on "erityissäännöksiä, joita sovelletaan yhden tai useamman 46 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetun etuuden ollessa päällekkäinen yhden tai useamman erilaisen etuuden tai muun tulon kanssa, jos asia koskee kahta tai useampaa jäsenvaltiota".

41. Koschitzki lainaa asiassa 197/85, Stefanutti, annettua tuomiota[17] 46 c artiklaa koskevan argumentointinsa tueksi nähtävästi sen vuoksi, että kyseinen säännös oli otettu asetukseen N:o 1408/71 asetuksella N:o 1248/92[18] sillä seurauksella, että sillä korvattiin asian Stefanutti kohteena ollut asetuksen N:o 574/72[19] 7 artiklan 1 kohdan b alakohta. Koschitzkin asianajaja lisäsi suullisessa käsittelyssä, että tästä tuomiosta seuraa, että maksettavaan etuuteen vaikuttavaan tuloon oli sovellettava samaa kerrointa kuin suhteuttamislaskelmassa.

42. Asian Stefanutti tosiseikkojen tapahtumisaikaan etuuksien päällekkäisyydestä oli annettu asetuksessa N:o 1408/71 ainoastaan 12 artiklassa oleva yleinen oikeussääntö; asetuksen N:o 574/72 7 artikla sisälsi yleisiä oikeussääntöjä tämän artiklan täytäntöönpanosta. 7 artiklan 1 kohtaa sovellettiin, jos

16 — Tämän ratkaisuehdotuksen 30 kohta.

17 — Kok. 1987, s. 3855.

18 — Asetuksen N:o 1408/71 ja asetuksen N:o 574/72 muuttamisesta 30.4.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1248/92 (EYVL L 136, s. 7).

19 — Asetuksen N:o 1408/71 täytäntöönpanomenettelystä 21.3.1972 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 574/72.

henkilöllä, jolla on oikeus etuuteen jäsenvaltion lainsäädännön mukaan, "on myös oikeus etuuksiin yhden tai useamman muun jäsenvaltion lainsäädännön mukaan". Koska näin ei ole nyt esillä olevassa asiassa, jossa etuus (johon Koschitzkillä ei ole missään tapauksessa oikeutta) ei synny minkään muun lainsäädännön kuin Italian lainsäädännön perusteella, en ymmärrä, miten asiassa Stefanutti olevan kyseisen säännöksen tulkitseminen voi olla merkityksellistä.

50 artikla ja liite II a — itsenäinen oikeus ja se, että täydennystä "ei voida viedä maasta"

43. INPS huomauttaa, että täydennystä ei voida asetuksen N:o 1408/71 liitteessä II a mainittuna maksuihin perustumattomana erityisetuutena viedä muuhun jäsenvaltioon saman asetuksen 10 a artiklan mukaisesti, jossa säädetään, että sellaiset etuudet myönnetään yksinomaan siinä jäsenvaltiossa, jossa saaja asuu. Se päättelee tämän perusteella, että jos täydennys olisi katsottava 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun teoreettisen määrän osaksi, tätä edellytystä voitaisiin kiertää, jos saaja asuisi toisessa jäsenvaltiossa. Koschitzkin ajama tulkinta merkitsi Italiassa asuvien henkilöiden osalta täydennyksen myöntämistä kahteen kertaan: ensiksi suhteutettuna Italian eläkkeenä, joka perustuu jo täydennettyyn kuvitteelliseen eläkkeeseen, ja toiseksi asetuksen N:o 1408/71 50 artiklan perusteella, jossa säädetään lisän myöntämisestä silloin, kun yhteenlaskemisen ja suhteellistamisen jälkeen maksettava kokonaismäärä on sen valtion lainsäädännön mukaista vähimmäismäärää pienempi, jonka alueella etuuden saaja asuu.

44. INPS päätyy tämän esityksen perusteella siihen, että nyt esillä olevassa asiassa oikea laskemismenetelmä on se, että i) määritetään kuvitteellinen eläke, joka olisi maksettava, jos kaikki vakuutusmaksut olisi maksettu Italian lainsäädännön perusteella; ii) suhteutetaan kuvitteellinen eläke Italiassa täyttyneiden maksukausien ja ulkomailla täyttyneiden kaikkien maksukausien välisessä suhteessa; iii) määritetään suhteutettu Italian eläke, jota on täydennettävä Italian lainsäädännössä säädettyyn vähimmäismäärään silloin, kun kaikki Italian ja yhteisön lainsäädännössä säädetyt edellytykset täyttyvät.

45. Kuten olen jo ilmaissut, olen samaa mieltä, että edellä mainittu ehdotus on oikea laskemismenetelmä nyt esillä olevassa asiassa sillä lisäyksellä, että kantajan oikeus täydennykseen on yhteisön oikeuden mukaan määriteltävä yhteenlaskemisen ja suhteellistamisen jälkeen saadun maksettavan eläkkeen kokonaismäärän perusteella.[20] Siltä

20 — Ks. 50 artikla, joka on tiivistetty tämän ratkaisuehdotuksen 43 kohdassa.

osin kuin INPS:n esittämät seikat on tarkoitettu yleisluonteisempaa esitystä varten ja niillä on tarkoitus täten luoda epävarmuutta asiassa Stinco olevan lopputuloksen osalta, viittaisin kyseisessä asiassa annetun tuomion 17–20 kohtaan, jotka kumoavat tämän argumentaation.

46. Katson edellä olevan perusteella, että nyt esillä olevan kaltaisessa asiassa 46 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun etuuden teoreettisen määrän ei pitäisi sisältää eläkkeen täydennystä.

Ratkaisuehdotus

47. Katson näin ollen, että Tribunale di Bolzanon esittämään kysymykseen on vastattava seuraavasti:

Määritettäessä sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71 46 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti sellaisen eläkkeen teoreettista määrää, johon suhteutetun eläkkeen laskeminen perustuu, toimivaltaisen laitoksen on otettava huomioon täydennys, jonka tarkoitus on saada eläke lainsäädännössä säädetyn vähimmäiseläkkeen tasolle, ainoastaan, jos kyseisellä henkilöllä olisi ollut silloin, jos hän olisi täyttänyt kyseisessä jäsenvaltiossa kaikki Euroopan unionissa täyttyneet vakuutus- ja/tai asumiskaudet, tosiasiallisesti oikeus täydennykseen asiassa sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaan.